

רשת הצדקה

לבירור מקחו של צדיק רבינו הקדוש והנורא רבי נחמן מברסלב זיע"א עלון ד פר' ויגש תשע"ו

יו"ל ע"י ישיבת ברסלב "חכמה ודעת" ע"ה"ק ירושלים בנשיאות מורינו הגה"צ רבי אליעזר ברלנד שליט"א

שע"י מוסדות "ברסלב-שובו בנים" בחסות עמותת ברסלב חינוך וחסד

על הפרשה

מאת מורינו הרב שליט"א מעובד מתוך שיעור י"ח תשרי תשנ"ו ג' דחורמ"ס - יארצייט רביה"ק

אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה

וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל-אֶחָיו אֲנִי יוֹסֵף הָעוֹד אֲבִי חַי וְלֹא-יָכְלוּ אֶחָיו לַעֲנֹת אֹתוֹ כִּי נִבְחָלוּ מִפָּנָיו (מח, ג)

מופר וראוי להיות כתוב אבל השרץ). אבל על הבשר הפורש מן הבחמה בן נח נהרג עליו.

ואיך בן נח נהרג? מספיק עד אחד ודיין אחד כמו שפסק הרמב"ם (הל' מלכים ט, יד) "ובן נח שעבר על אחת משבע מצות אלו יהרג בסיף, ומפני זה נתחייבו כל בעלי שכם הריגה, שהרי שכם גזל והם ראו וידעו ולא דנוהו, ובן נח נהרג בעד אחד ובדיין אחד בלא התראה ועל פי קרובין".

אם כן האחים סברו שלפי סברת יוסף שהם עוברים על איסור "אבר מן החי", הוא יכול לקחת עד אחד ולהורגם, כך הדין שבן נח נהרג בעד אחד ובדיין אחד בלא התראה ועל פי קרובין, ואם לא עושה את זה ידונו אותו, כמו שכותב הרמב"ם שמדין זה הרגו את כל העיר שכם על שהם לא דנו, אותו נתחייבו הם מיתה.

והרי הם המשיכו לאכול את "אבר מן החי", היה להם היתרים, אבל הוא החליט שזה אסור והם החליטו שזה מותר, בקיצור הוא יבוא לשיטתו ויתפוס אותם עם דיין אחד ויגיד אני אומר עדות וישר הורגים אותם, לפי זה הם הצדיקו את המכירה. האחים בנו הכל על פי הלכה! אז ממילא הוא רודף! בכלל צריכים להרוג אותו אלא הם עשו לפנים משורת הדין ומכרו אותו לעבד.

אם כן, איך יוסף יוכיח אותם. לכן החליט שהוא יעשה להם את כל ההצגה הזאת. הוא פשוט חוזר על כל ההצגה, כדי שאדם יבין את הטעות שלו, צריכים לחזור לו על כל ההצגה, לשחזר לו את כל הסיפור, לעמוד איך שהוא עמד באותו מצב, להעמיד אותו

בשעה שיוסף התוודע לאחים ואמר להם "אֲנִי יוֹסֵף הָעוֹד אֲבִי חַי" מיד פרחו נשמתם (מדרש תנחומא ויגש ה), ולא יכלו לענות אותו. אומר המדרש (רבה פרשה צג) "אבא כהן ברדלא אמר: אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה, בלעם חכם של עובדי כוכבים לא יכול לעמוד בתוכחתה של אתנו, "הַחֶסֶד הַסִּפְּנִי לַעֲשׂוֹת לְךָ בָּהּ, וַיֹּאמֶר לֹא". (במדבר כב). יוסף קטנן של שבטים היה ולא היו יכולים לעמוד בתוכחתו, "וְלֹא-יָכְלוּ אֶחָיו לַעֲנֹת אֹתוֹ, כִּי נִבְחָלוּ מִפָּנָיו" לכשיבא הקדוש ברוך הוא ויוכיח כל אחד ואחד לפי מה שהוא, שנאמר "אֲוִיכִיחֶךָ וְאַעֲרִכָה לְעֵינֶיךָ" על אחת כמה וכמה".

בישיבה בכפר חסידים שר' אליהו לופיאן זצ"ל היה מזכיר בדרשה את המדרש הזה, כל הקירות היו רועדים! אוי לנו מיום הדין! אוי לנו מיום התוכחה! לכאורה קשה? היכן הייתה כאן תוכחה! מה יוסף אמר להם "אֲנִי יוֹסֵף הָעוֹד אֲבִי חַי" אלא האחים טענו שחבל בסדר, מכרנו את יוסף, הכל בסדר, הכל כשר, יוסף היה לו דין "רודף" כיון שהוציא את דבתם רעה "וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת-דִּבְתָּם רָעָה אֶל-אֲבִיהֶם" (בראשית לו, ב). אומר הירושלמי (פאה, א) מה אמר? ר"מ אומר: חשודים הן על אבר מן החי, רבי יהודה אומר: מזלזלין הן בבני השפחות ונוהגין בהן כעבדים, ור"ש אומר: נותנין הן עיניהן בבנות הארץ".

ואם יוסף טוען עליהם שהם אוכלים אבר מן החי, הם חייבים על זה מיתה כמו שפוסק הרמב"ם (הל' מלכים ט, יא) "אחד האבר או הבשר הפורש מן הבחמה או מן החיה, אבל העוף יראה לי שאין בן נח נהרג על אבר מן החי. (אבל הראב"ד משיג על הרמב"ם וכתב נ"ל שזה טעות

באותו מקום, באותו חטא, באותו נסיון בדיוק, לעשות אותה הצגה. ואחרי שנעשה לו את אותה הצגה הוא יתפוס מה שקרה איתו ככה הוא לא הוא לא תופס מה שקרה איתו הוא יכול לחשוב אני הצודק יוסף הוא רק "רודף".

אבל אם יוסף היה מתגלה אליהם "אני יוסף" ככה סתם, מתי שבאו פעם ראשונה, והיה מרחם עליהם אומר להם: "אחים, אני יוסף, תעשו תשובה". איזה תשובה היו עושים? הם היו אומרים: תראה יש עניין שהרבה אומר "שהכל מתהפך לטובה" אנחנו מכרנו אותך, כי אתה הרי רצית להרוג אותנו, מכרנו אותך לעבד, ונהיית "מלך". אין שום מכשול יוצא מתחת ידינו! תראה איך ההשגחה הולכת איתנו! השכינה השתתפה איתנו! ואתה נהיית "מלך", והכל יצא בסדר, לדעתם איזה תשובה צריכים לעשות פה? הכל יצא לטובה!

אם היה מתגלה אליהם ברגע הראשון, האחים לא היו עושים תשובה, ואז לא היה יכול לצאת עם ישראל מהשבטים האלה. היה נגזר כלילה על כל 70 נפש, על כל הצאצאים, ואי אפשר להוציא את עם ישראל מהם, בשביל להוציא מהם את עם ישראל, הם חייבים לעשות תשובה.

לכן כשהאחים באים אליו בפעם הראשונה יוסף אומר להם "מְרַגְלִים אַתֶּם, וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו לֹא אֲדֹנָי, וְעַבְדֶּיךָ בָּאוּ לְשִׁבְרֵי־אֶבֶן" (פרק מב), אנחנו לא מרגלים! אומר להם יוסף: מה הסתובבתם בכל מצרים? נכנסתם דרך עשר שערים, אמרו: לא, לא אנחנו מחפשים איזה אח אחד שנאבד לנו (בראשית רבה צא ו), וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם לֵאמֹר כִּי־עֲרֹנֹת הָאָרֶץ בְּאֵתְכֶם לְרֹאשֹׁתָא, וַיֹּאמְרוּ שְׁנֵים עָשָׂר עַבְדֶּיךָ אֲחִים אֲנַחְנוּ בְּנֵי אִישׁ־אֶחָד בְּאֶרֶץ כְּנָעַן, וְהִנֵּה הִקְטַן אֶת־אֲבִינוּ הַיּוֹם וְהָאֶחָד אֵינָנו. לכן התפורנו בכל מצרים, אנחנו לא מרגלים, אנחנו בני איש אחד. אומר להם יוסף: "הוא אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֲלֵכֶם לֵאמֹר מְרַגְלִים אַתֶּם" זהו, אתם מרגלים, זה מה שאני אומר לכם, אתם מחפשים אח, איזה אח אתם מחפשים, אתם מרגלים, אתם מחפשים לכם תירוצים, את האח הקטן אני רוצה שתביאו לי, "בְּזֹאת תִּבְחָנוּ הִי פְרַעַח אֲמִיתָאנוּ מִזֶּה כִּי אִם־כָּבֹא אֲחֵיכֶם הִקְטַן".

ואחר כך כשהם חוזרים פעם שניה, הם יורדים שוב למצרים באים פעם שניה "וַיִּשְׁאַל לָהֶם לְשָׁלוֹם, וַיֹּאמֶר הַשָּׁלוֹם אֲבִיכֶם חַזָּקוֹן אֲשֶׁר אָמַרְתֶּם הַעֲוִדְנוּ חִי". מה שלום אבא שלכם? שלום לעבדך אבינו, עודנו חי, אבא חי, הכל בסדר, עזבנו אותו חי. "וַיִּפְקְדוּ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ": פעם

שניה, שלום לאבא, עוד פעם משתחוים, כשהוא מתעניין באבא שלהם, משתחוים השתחויה של תודה, אתה מכיר באבא שלנו, שואל בשלומו, כזה איש טוב.

יוסף עושה להם הצגה, סיפור על גניבה "גנבו לי גביע" ומיד שולח את מנשה לרדוף אחריהם, הם אומרים: אנחנו לא גנבים! אנחנו לא חבורה של גנבים, אנחנו צדיקים, אנחנו מחזירים אפילו את הכסף שנפל בטעות, את משנה הכסף החזרנו לכם, אצלנו לא שייך לגעת אפילו בפחות משווה פרוטה של השני.

אבל נעלם גביע, אתם הייתם בסעודה, הם עונים: אנחנו לא יודעים, אולי אחד המשמשים גנב. אומר מנשה: תשמעו אני חייב לעשות לכם חיפוש והם עונים: אדוני תשמע, אתה לא תימצא שום דבר, אנחנו מבטיחים לך, אין, זה לא שייך אצלנו דבר כזה, ואם חס ושלום תמצא משהו, זה שימצא הגביע בידו ימות, ואנחנו כולנו עבדים. אומר להם השליח: רבותי אני לא כזה אכזרי, אני אדם טוב, אני אדם רחמן, אנחנו לא כמוכם, אנחנו המצריים אנשים טובים הכל עושים לפנים משורת הדין, עם מידת הרחמנות, אנחנו ניקח רק את הילד הזה לעבד.

והנה קרה מה שקרה "מִהֲיִנְאִמַר לְאֲדֹנָי מִהֲיִנְדַּבֵּר וּמִהֲיִנְצַטֵּק הָאֱלֹהִים מִצָּא אֶת־עֶזְרָתוֹ עַבְדֵּיךָ הַנָּנוּ עַבְדֵּיךָ לְאֲדֹנָי גַּם־אֲנַחְנוּ גַּם אֲשֶׁר־נִמְצָא הַגְּבִיעַ" איך זה יתכן? התחילו לתת לבנימין מכות על הכתף "גנב בן גנבה" אמא שלך גנבה, גנבה את הטרפים, עכשיו אתה גנב אחיך גנב, כולכם משפחה של גנבים. אחיך עשה לנו צרות, אתה עושה לנו צרות, משפחה שעושים צרות.

אפילו אמא שלך עשתה צרות לאבא, גנבה ללבן את הטרפים, לכן רדף אחריו, כמעט הרג אותנו, עכשיו מה יהיה? נבוא לאבא בלי בנימין? אמר יהודה ליוסף: "וַיֹּאמֶר כִּי אֲדֹנָי יִדְבַּר־נָא עִבְדְּךָ דָּבָר בְּאָזְנֵי אֲדֹנָי וְאֶל־יַחֲדָא אֶפְתָּ בְּעַבְדְּךָ כִּי כְמוֹדָא בְּפִרְעָה" אומר רש"י, שאני אכנס תחתיו בכל דבר אני מעולה ממנו, לגבורה, אני יותר גיבור מבנימין. למלחמה? אתה רוצה שמישהו ינהל לך את המלחמות שלך, אז אני יותר חזק ממנו במלחמות גם כן, לשמש? אני יותר זריז ממנו, אני יכול יותר לשמש אותך. אבל הרי יהודה בעצמו אמר מקודם, פסק הלכה, "חֲלִילָה לְעַבְדֶּיךָ מַעֲשֹׂת כְּדָבָר הַזֶּה. הֵן כִּסֵּף אֲשֶׁר מִצְאָנוּ בְּפִי אֲמִתְחַתֵּינוּ הִשִּׁיבָנוּ אֵלָיךָ מֵאֶרֶץ כְּנָעַן וְאִיךָ נִגְנַב מִבֵּית אֲדֹנֶיךָ כִּסֵּף אוֹ זָהָב". מה גנב כסף וזהב? איך יתכן? "אֲשֶׁר יִמְצָא אֶתְּוֹ מִעַבְדֶּיךָ וּמֵת וְגַם־אֲנַחְנוּ

נָהִיָּה לְאֹדְנִי לְעִבְדִּים וְיֹסֵף אָמַר לָהֶם "חֲלִילָה לִּי מַעֲשֹׂת זֹאת הָאִישׁ אֲשֶׁר נִמְצָא הִנֵּגְיָנִי בְּיָדוֹ הוּא יִהְיֶהֱלִי עִבֵּד וְאַתֶּם עָלֶי לְשָׁלוֹם אֶל־אֲבִיכֶם".
מה פתאום שכולכם תהיו עבדים, חם ושלום, אנחנו אנשים שלא עושים עושים משפט לא נכון, אנחנו את כולם מזכים, רק ניקח אותו לעבד, ועכשיו פתאום יהודה בא ואומר לו: תשמע, שחרר את הילד הזה ואני אחיה עבד במקומו, אתה בעצמך אמרת קודם שהוא חייב מיתה, נכון, אנחנו מתחשבים ומשנים את הדין ולוקחים אותו לעבד.

יהודה שואל את נפתלי: כמה שווקים במצרים? עונה לו נפתלי: שנים עשר שווקים כל אחד יקח אחד, וישארו שלוש, אני אקח את השלוש, (בראשית רבה צג) ויוסף רואה שהמצב חמור, יהודה נותן בעיטה בכיסא, והכסא מתרסק לרסיסים, ומתחילה לצאת ליהודה השערה ובוקעת את כל השריון שלו, ועוד מעט חורבן בכל העולם, מה הולך כאן? בסה"כ אתה אמרת שמגיע לו מיתה ואני רק משנה את הדין שהוא יהיה עבד, מה הרעש הזה מה התחרטתם פתאום על המשפט שלכם.

אלא רחמנות על אבא "וְנִפְשׁוֹ קְשׁוּרָה בְּנַפְשׁוֹ. וְהָיָה בְּרֹאוֹתָיו בִּיֵּאֵין הִנָּעַר וְמָת וְחֹרִידוֹ עֲבָדֶיךָ אֶת־שִׁיבָת עֲבָדֶיךָ אֲבִינוּ בִּיגִין שְׁאֵלָה", אבא ישר ימות, יהודה אומר זה כבר לא שאלה של איזה ילד שגנב, זה לא משהו פשוט. פה אבא ימות, זה לא משחק עכשיו, בדיוק את הבן הזה תפסת, תתפוס את ראובן או שמעון, מישחו אחר. לא הייתי עושה כזה רעש, הנה שמעון היה בבית הסוהר אבא לא מת, הוא נשאר בבית סוהר, באו בלי שמעון. על צער של אבא נחריב את כל העולם, פה הכל יחרב, על יעקב אנחנו לא מוותרים, לעשות צער לאבא שלנו? שיחיה מה שיחיה, אתה צודק, משפט, דין, רק שהיה עבד. פה לא ילך שום דבר, פה נחריב את כל מצרים, נלחם עם כל העולם, על הצער של אבא אנחנו לא מוותרים כחוט השערה, פה זה משפט אחר לגמרי. תשחרר את הילד הזה, אני יהיה עבד, אתה רוצה עבד? אני יהיה עבד.

וזה מה שרצה יוסף, את כל ההצגה הזאת עושה יוסף. כשיהודה צועק מה אתה רוצה מאבא שלי, מה אתה הולך להרוג את אבא שלי, אבא שלי ימות, מה אתה עושה לאבא שלי? מה אכפת מה שהילד הזה עשה, העקר זה אבא, עכשיו מדברים על אבא, לא על הילד הזה, שחרר את הילד הזה, רוצה שאבא יהיה, כראותו שאין הנער עמנו ומת, ישר אבא ימות.

וזה שצועק להם יוסף: "הַעֲוֹד אֲבִי חַי", שהתוכחה היא במלים "הַעֲוֹד אֲבִי חַי" פרחח נשמתם, ולא מהמילה "אני יוסף", ככה מסביר הבית הלוי (הרב יהושע בער מברסק). וזה יוסף צועק עליהם, אבא חי מה עשיתם לאבא? מה אתם מרחמים על אבא? לכם אכפת מאבא? אתם קשורים באבא? מכרתם אותי, אבא מת עשרים ושתים שנה, אבא בוכה עשרים ושתים שנה השכינה הסתלקה ממנו, רחמנות על אבא, הנגיעות שלכם פעלו כאן, אז עכשיו אתם באים לרחם על אבא, הרי הכל שקר, המכירה שקר. ולכן שהם שמעו את "הַעֲוֹד אֲבִי חַי" פרחח נשמתם, ראו את גודל הטעות שלהם. שאם הם היו מרחמים על אבא, לא היו מוכרים את יוסף. השנאה והקנאה ליוסף העבירה אותם על דעתם, הם מכרו את אבא, אבא כמו מת עשרים ושתים שנה.

ר' אליהו לופיאן זצ"ל מבאר בדרך זאת גם את המשך המדרש "אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה", מהו "דין", ומהו "תוכחה"? אלא דין הוא על – המעשים עצמם ו"תוכחה" היא על הסתירות שיש במעשיו ודיבורו של האדם. כעין מה שמצינו בתנא דבי אליהו (זוטא פ"ד) פעם אחת הייתי מהלך ממקום למקום ומצאני אדם אחד שלא היה בו לא מקרא ולא משנה והיה מתלוצץ ומלעיג ובא כנגדי, אמרתי לו: בני מה אתה משיב לאביך שבשמים ליום הדין, אמר לי: רבי יש לי דברים שאני משיב, בינה ודעת לא נתנו לי מן השמים שאקרא ואשנה, אמרתי לו: בני, מה מלאכתך? אמר לי ציד אני, אמרתי לו בני מי למדך ואמר לך שתביא פשתן ותארגהו? תשליך לים ותעלה דגים מן הים? אמר לי: רבי, כזה נתנו לי בינה ודעת מן השמים, אמרתי לו: ומה להביא פשתן ולארוג מצודות ולהשליך לים ולהעלות דגים מן הים, נתנו לך בינה ודעת מן השמים, לדברי תורה שכתוב בהן "כי קרוב אליך הדבר מאוד בפיו ובלבבך לעשותו" (דברים ל) לא נתנו לך בינה ודעת מן השמים! מיד היה מרים קולו ובוכה ומתאנח. אמרתי לו: בני אל ירע לך אלא כל שאר בני אדם באי עולם, הן משיבין תשובה זו על אותו ענין שהן עוסקין בו, אבל מעשיהם מוכיחין עליהם עכ"ל.

וזה הפירוש בזמירות במוצאי שבתות "סלח נא על קל וחומר", מה הקל וחומר? אלא כשמגיעים לעשות דבר שבקדושה, אין לי שום כוח, אין לי זמן, ואין לי מוח, ותעזוב אותי זה לא בשבילי. אבל רק מגיע איזה דבר גשמי קטנצ'יק מזנקים מהמיטה, ערים כל הלילה, אין שום בעיות.

ליקוטים יקרים על הפרשה

ועוד רואים שאדם עצוב חשוב כמת כמו שכתוב ותחי רוח יעקב משמע שעד עתה, שהיה שרוי בעצבות היה כמת. (מספרים) (הבה"ח נפתלי הערץ ביטון)

כִּי־אֵיךְ אָעֵלָה אֶל־אָבִי וְהַנֶּעֱר אֵינֶנּוּ אֵתִי פֶן אֶרְאֶה בְּרֵעַ אֲשֶׁר יִמָּצֵא אֶת־אָבִי:

דבר זה צריך כל יהודי לומר לעצמו איך אעלה אח"כ אל אבי שבשמים וימי הנעורים אינם איתי? יש איפה להשגיח היטב על ימי הנעורים לבל יכלו בהבלים ובבטלה... דבר זה צריך גם כל אב בישראל לומר לעצמו: איך אעלה אל אבי שבשמים, והנערים הרכים אינם אתי מאחר שלא חנכתי אותם על ברכי התורה והיהדות.

(מענינה של תורה) (הבה"ח נפתלי הערץ יאווא)

"והיה כראותו כי אין הנער ומת"

יהודה הסביר ליוסף מדוע הם חייבים לחזור עם בנימין ואמר לו שבאמת יתכן שאם יספרו לאביהם, יעקב אבינו ע"ה, שבנימין גנב, יבין האבא ויסכים שראוי לעונש כי הרי יעקב היה איש אמת, אבל הבעיה היא שלא תהיה להם אפשרות לספר לאבא כי אם הוא יראה שבנימין לא איתם הוא מיד ימות ולא תהיה להם אפשרות לדבר איתו.

(אהל יעקב) (הבה"ח נחמן)

(כ"ז)

"וידברו אליו את כל דברי יוסף אשר דיבר אליהם וירא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אותו ותחי רוח יעקב אביהם" (מ"ה, כ"ז)

פירש רש"י ז"ל "ותחי רוח יעקב" – שרתה עליו שכנה – שפירשה ממנו עכ"ל, לומדים מכאן שהעצבות היא מדה רעה מאוד ואדם השרוי בעצבות אפי' כיעקב אבינו ע"ה – השכינה עוזבת אותו ואילו השמחה מזמינה את השכינה,

דבר המשיגיה

הרה"ח ר' נחמן גולדבלום

סיכום ימי חנוכה בישיבה

חנוכה של אור, הקרנות שיעורים של הרב שליט"א, מסיבת חנוכה עם ריקודי דבקות, ממש תחיית המתים, המג"ש שליט"א מארחים, הבחורים מתארחים, מתבודדים סמוך לציונו של שמואל הנביא, הרב גבירר מחזק, הרב קראם (יו"ר אחינו) דורש והבחורים מתעלים.

אפשר להצליח בהתמדת התורה, כן אתה שהגעת מוקדם למרות שהיו לך סיבות להתחמק, אתה שבחר בתורה ולומד אותה בשמחה, אתה שישומר על העיניים בכל מצב, גם אם יש קושי וירידה, גם אם חבר מציק וקשה לך להבליג, יש לך אבא שבשמיים שצופה ומשיגיה ומחכה לעוד מצווה, עוד התגברות, עוד נקודה טובה ומתפאר בכל מצווה ואפי' בנענוע פיאותך, והצדיק שמחפש את הטוב שבך, ובכל יהודי, משיג את הרצון של ה' שמתגלה בך. ואת המשך המאמר תמצא בתורה י"ז שבליקוטי מוהר"ן חלק א'.

גוט שאבע'ס

ברכת מזל טוב

חמה ולבבית שלוחה לאברך החשוב

הר"ר נחמן צנעני שליט"א

לרגל הולדת הבת

המדור יתחדש בעז"ה בשבוע הבא

							1
							2
							3
							4
							5
							6
							7
							8
							9
							10
							11

פאזל פרשת ויגש. התשובות הנכונות יגלו את משימתו של יהודה במרכז- מלמעלה למטה.

1. יוסף שלח כאלה לאביו כסימן- להוכיח שהוא יוסף.
2. מה שיוסף לא היה יכול לעשות לאחר ששמע את יהודה.
3. כשיוסף נפגש עם אביו הוא בכה על _____.
4. יהודה משבח את יוסף (או מאשים אותו) שיוסף _____.
5. לא רק שיוסף חי, אלא הוא גם _____ על ארץ מצרים.
6. מה שקרה לרוחו של יעקב כאשר הוא קבל את הבשורה הטובה.
7. תגובת האחים לידיעה שיוסף חי.
8. הקשר הקשור בין יעקב ובנימין.
9. המקום שיעקב וביתו התיישבו בו במצרים.
10. אחוז היבול שפרעה קבל.
11. נפשו של יעקב _____ בנפשו של בנימין.